DECIZIA (UE) 2016/634 A COMISIEI

din 21 ianuarie 2016

privind ajutorul de stat nr. SA.25338 (2014/C) (ex E 3/2008 și ex CP 115/2004) pus în aplicare de Țările de Jos — Scutirea de la plata impozitului pe profit a întreprinderilor publice

[notificată cu numărul C(2016) 167]

(Numai textul în limba neerlandeză este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 108 alineatul (2) primul paragraf,

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

după ce părțile interesate au fost invitate să își prezinte observațiile în conformitate cu dispozițiile sus menționate ([1]) și având în vedere observațiile acestora,

întrucât:

1. PROCEDURA

(1) În 1997, serviciile Comisiei au lansat o anchetă privind normele fiscale speciale aplicabile întreprinderilor publice din statele membre. În răspunsul lor la chestionarul Comisiei, autoritățile neerlandeze au prezentat informații cu privire la Legea neerlandeză privind impozitul pe profit (*Wet vennootschapsbelasting 1969* – denumită în continuare „Wet Vpb 1969"), prin scrisoarea din 23 ianuarie 1998.

(2) La 2 iulie 2004, serviciile Comisiei au inițiat o procedură din oficiu, înregistrată sub numărul de referință CP 115/2004, privind scutirea de la plata impozitului pe profit a întreprinderilor publice neerlandeze prevăzută de Wet Vpb 1969. Acestea au transmis cereri de informații la 9 iulie 2004, 22 noiembrie 2004, 29 iunie 2006 și 2 iulie 2007, la care autoritățile neerlandeze au răspuns la 3 septembrie 2004, 4 aprilie 2005, 26 septembrie 2006, 13 decembrie 2006, 22 ianuarie 2007 și 27 iulie 2007.

(3) Prin scrisoarea din 9 iulie 2008 (denumită în continuare „scrisoarea privind articolul 17"), serviciile Comisiei au lansat procedura de cooperare prevăzută la articolul 17 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 ([2]) (denumit în continuare „Regulamentul de procedură"). Acestea au informat autoritățile neerlandeze că au plecat de la premisa că scutirea întreprinderilor publice de la plata impozitului pe profit prevăzută în Wet Vpb 1969 părea să constituie un ajutor de stat incompatibil în sensul articolului 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene („TFUE"). Acestea au solicitat autorităților neerlandeze să își prezinte observațiile, în conformitate cu articolul 17 alineatul (2) din Regulamentul de procedură.

(4) În septembrie 2010, după ce a transmis scrisoarea privind articolul 17, Comisia a primit o plângere privind scutirea întreprinderilor publice de la plata impozitului pe profit prevăzută în Wet Vpb 1969. Plângerea viza un aeroport provincial, entitate constituită ca societate pe acțiuni (NV), care se presupune că nu a fost supusă la plata impozitului pe profit. Potrivit reclamantului, întrucât situația de drept și de fapt era comparabilă cu cea din cazul Schiphol ([3]), aeroportul ar fi trebuit inclus pe lista întreprinderilor publice indirecte supuse impozitării prevăzută la articolul 2 alineatul (7) din Wet Vpb în 1969. Serviciile Comisiei au inclus plângerea respectivă în cazul analizat în cadrul procedurii de cooperare.

([1]) JO C 280, 22.8.2014, p. 68.

([2]) Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO L 83, 27.3.1999, p. 1). Începând de la 14 octombrie 2015 Regulamentul (CE) nr. 659/1999 a fost abrogat prin Regulamentul (UE) 2015/1589 din 13 iulie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO L 248, 24.9.2015, p. 9). Toate etapele procedurale parcurse în această procedură au fost adoptate în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 659/1999.

([3]) A se vedea Decizia Comisiei din 3 iulie 2001 în cazul SA.16035 (ex E 45/2000) (JO C 37, 11.2.2004, p. 13). Comisia a considerat că scutirea de la plata impozitului pe profit pentru întreprinderea de stat Schiphol Group constituia ajutor existent.

PROPUNEREA DE MĂSURI ADECVATE

(5) La 2 mai 2013, Comisia a adoptat o decizie prin care propunea adoptarea de măsuri adecvate în temeiul articolului 18 din Regulamentul de procedură, cu scopul de a elimina scutirea de la plata impozitului pe profit a întreprinderilor publice prevăzută la articolul 2 alineatul (1) litera (g), la articolul 2 alineatul (3) și la articolul 2 alineatul (7) din Wet Vpb1969, pentru a se asigura că regimul privind impozitul pe profit aplicabil întreprinderilor publice care desfășoară activități economice în sensul dreptului UE este același ca și cel aplicabil întreprinderilor private.

(6) Autoritățile neerlandeze au fost invitate să prezinte Comisiei acceptarea necondiționată și fără echivoc de către acestea a propunerii de măsuri adecvate în scris, în termen de o lună, în conformitate cu articolul 19 din Regulamentul de procedură.

(7) Prin scrisoarea din 24 mai 2013, autoritățile neerlandeze au informat Comisia că „Sub rezerva aprobării de către Parlament, Guvernul Țărilor de Jos intenționează să adopte legislație în termen de 18 luni, pentru a asigura că întreprinderile publice care desfășoară activități economice sunt supuse la plata impozitului pe profit în același mod ca și întreprinderile private. Această legislație va intra în vigoare cel târziu în următorul exercițiu fiscal. În practică, acest lucru înseamnă că legislația va intra în vigoare la 1 ianuarie 2015 și va produce efecte de la 1 ianuarie 2016”.

(8) Comisia a considerat că declarația din scrisoare nu constituia o acceptare necondiționată, întrucât aceasta confirma doar o intenție condiționată de a adopta legislația.

(9) Prin scrisoarea din 11 martie 2014, Comisia a atras atenția asupra caracterului condiționat al acceptării și a invitat autoritățile neerlandeze să informeze serviciile Comisiei, în termen de trei săptămâni de la primirea scrisorii, dacă Țările de Jos au acceptat în mod necondiționat și fără echivoc măsurile adecvate. Țările de Jos nu au răspuns la scrisoarea respectivă.

INIȚIEREA PROCEDURII OFICIALE DE INVESTIGARE

(10) Prin scrisoarea din 9 iulie 2014, Comisia a informat Țările de Jos că a decis să inițieze procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 108 alineatul (2) din TFUE în ceea ce privește măsura de ajutor (denumită în continuare „decizia de inițiere a procedurii”).

(11) Decizia de inițiere a procedurii a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* ([4]). Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile cu privire la măsură.

(12) După acordarea, la 27 iulie 2014, a unei prelungiri a termenului inițial, Comisia a primit observațiile Țărilor de Jos prin scrisoarea din 10 septembrie 2014. De asemenea, Comisia a primit observații comune de la părțile interesate, prin scrisoarea din 19 septembrie 2014, și le-a transmis Țărilor de Jos pentru comentarii, prin scrisoarea din 3 octombrie 2014. Comentariile din partea Țărilor de Jos au fost primite prin scrisoarea din 3 noiembrie 2014.

LEGEA DE MODERNIZARE A RĂSPUNDERII ÎN MATERIE DE IMPOZIT PE PROFIT A ÎNTREPRINDERILOR PUBLICE

(13) La 14 aprilie 2014, autoritățile neerlandeze au lansat spre consultare publică un proiect de propunere legislativă, în vederea modificării legii Wet Vpb 1969. Propunerea vizează modernizarea răspunderii în materie de impozit pe profit a întreprinderilor publice, pentru crearea unor condiții de concurență echitabile între întreprinderile publice și cele private în temeiul Legii privind impozitul pe profit.

(14) La 16 septembrie 2014, propunerea legislativă a fost transmisă parlamentului neerlandez. Prima Cameră a aprobat propunerea la 26 mai 2015, iar noua lege, intitulată „*Wet Modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen*” (denumită în continuare „Wet Vpb 2015”) a fost adoptată la 4 iunie 2015. Noua lege vizează supunerea întreprinderilor publice la plata impozitului pe profit în același mod ca întreprinderile private și se aplică pentru prima dată pentru exercițiul financiar care începe la 1 ianuarie 2016 sau ulterior acestei date. Autoritățile neerlandeze nu au comunicat noua lege Comisiei în conformitate cu articolul 108 din TFUE.

([4]) A se vedea nota de subsol 1.

(15) Cu toate acestea, legea Wet Vpb 2015 prevede anumite excepții:

(a) Aceasta menține scutirea de la plata impozitului pe profit pentru anumite întreprinderi publice, în special pentru șase întreprinderi care gestionează porturi maritime publice neerlandeze, și anume Groningen Seaports NV, Havenbedrijf Amsterdam NV, Havenbedrijf Rotterdam NV, Havenschap Moerdijk, NV Port din Den Helder și Zeeland Seaports NV. De asemenea, sunt scutite organismele ale căror activități constau, în principal, în administrarea, dezvoltarea sau exploatarea unui port maritim. Pentru respectivele porturi maritime neerlandeze, scutirea de la plata impozitului pe profit rămâne în vigoare până la o dată care urmează a fi stabilită de autoritățile neerlandeze prin decret regal ([5]).

(b) De asemenea, sunt scutite entitățile care desfășoară activități de învățământ sau de cercetare, cu condiția îndeplinirii anumitor condiții ([6]).

(16) Serviciile Comisiei au avut o întrevedere cu autoritățile neerlandeze la 27 august 2015. Prin scrisoarea din 10 septembrie 2015, autoritățile neerlandeze au explicat motivele care, în opinia lor, justifică o perioadă de tranziție pentru a impune porturilor maritime publice neerlandeze obligația de plată a impozitului pe profit.

(17) Prezenta decizie se referă nu numai la scutirea întreprinderilor publice de la plata impozitului pe profit în vigoare la momentul deciziei de inițiere a procedurii oficiale de investigare, și anume la 9 iulie 2014, ci ia în considerare, de asemenea, modificările aduse de Wet Vpb 2015 în ceea ce privește scutirea întreprinderilor publice neerlandeze de la plata impozitului pe profit, prevăzută la articolul 2 alineatul (1) litera (g), la articolul 2 alineatul (3) și la articolul 2 alineatul (7) din Wet Vpb 1969. Prezenta decizie nu aduce atingere evaluării altor posibile modificări aduse Wet Vpb 1969, care nu se încadrează în domeniul de aplicare al prezentei investigații. În special, prezenta decizie nu evaluează scutirile prevăzute la articolele 5 și 6 din Wet Vpb 1969 sau orice modificări ale acestora. Prezenta decizie este limitată la scutirea întreprinderilor publice de la plata impozitului pe profit, prevăzută la articolul 2 alineatul (1), la articolul 2 alineatul (3) și la articolul 2 alineatul (7) din Wet Vpb 1969 ([7]).

2. DESCRIEREA MĂSURII DE AJUTOR

2.1. Legea privind impozitul pe profit din Țările de Jos

(18) În temeiul Wet Vpb 1969, entitățile corporative în Țările de Jos sunt supuse plății impozitului pe profit.

(19) Înainte de modificarea articolului 2 alineatul (1) litera (g), a articolului 2 alineatul (3) și a articolului 2 alineatul (7) prin noua lege, Wet Vpb 1969 aplica un regim fiscal diferit pentru întreprinderile private și publice. Întreprinderile private sunt supuse plății impozitului pe profit în cadrul regimului general. Persoanele juridice de drept privat înființate pentru a desfășura o activitate comercială, cum ar fi societățile comerciale pe acțiuni (NV) și societățile cu răspundere limitată (BV), sunt integral supuse la plata impozitului pe profit pentru venitul lor total. Fundațiile (*stichting*) și asociațiile (*vereniging*) sunt supuse la plata impozitului pe profit, în măsura în care acestea desfășoară o activitate comercială [articolul 2 alineatul (1) litera (e) din Wet Vpb 1969]. Desfășurarea unei activități comerciale (het drijven van een onderneming) este definită la articolul 4 din Wet Vpb 1969 drept orice activitate prin care există concurență cu alte întreprinderi.

(20) Legea Wet Vpb 2015 vizează eliminarea scutirii de la plata impozitului pe profit pentru majoritatea întreprinderilor publice, în anumite condiții. În acest scop, aceasta modifică articolul 2 alineatul (1) litera (g), articolul 2 alineatul (3) și articolul 2 alineatul (7) din Wet Vpb 1969, astfel încât întreprinderile publice devin impozabile. Cu toate acestea, noile dispoziții mențin scutirea de la plata impozitului pe profit pentru porturile maritime și pentru instituțiile de învățământ și de cercetare care îndeplinesc anumite condiții (a se vedea considerentul 15).

([5]) Articolul I D (care introduce un nou articol 6c), articolul II și articolul VIII alineatul (2) din Wet Vpb 2015.

([6]) Articolul I D (care introduce un nou articol 6b) din Wet Vpb 2015. Noul articol 6b prevede, de asemenea, o scutire pentru spitalele universitare care desfășoară activitățile menționate la articolul 1.4 alineatul (1) din Legea privind învățământul superior și cercetarea științifică. Scutirea vizează crearea unor condiții de concurență echitabile între spitalele publice și cele private. Aceasta este legată de scutirea prevăzută la articolul 5 din Wet Vpb 1969, care nu se încadrează în domeniul de aplicare al prezentei proceduri, prin urmare, această scutire nu este abordată în prezenta decizie. Prezenta decizie nu aduce atingere evaluării scutirii acordate spitalelor universitare prin Wet Vpb 2015.

([7]) A se vedea nota de subsol 6 din decizia privind măsurile adecvate și nota de subsol 2 din decizia de inițiere a procedurii.

2.2. **Scutiri acordate întreprinderilor publice în temeiul Wet Vpb 1969**

(21) Întreprinderile publice fac obiectul unor norme speciale privind impozitul pe profit, prevăzute la articolul 2 alineatele (1), (3) și (7) din Wet Vpb 1969 ([8]).

(22) Legea Wet Vpb 1969 face distincția între întreprinderi publice directe și indirecte. O întreprindere publică directă (*direct overheidsbedrijf*) face parte dintr-o entitate juridică de drept public (*publiekrechtelijke rechtspersoon*). Printre întreprinderile publice directe se numără agenția municipală de dezvoltare imobiliară sau un departament municipal de colectare a deșeurilor.

(23) O întreprindere publică indirectă este o organizație (de regulă, o societate pe acțiuni sau cu răspundere limitată sau o fundație) de drept privat, dar care este controlată de o instituție publică. Acest lucru este valabil (a) în cazul în care singurii acționari ai întreprinderii sunt instituții publice neerlandeze (b) în cazul altor entități de drept privat al căror capital nu este împărțit în acțiuni (fundații și asociații), ai căror directori pot fi numiți și destituiți numai de instituțiile publice și ale căror active sunt atribuite exclusiv instituțiilor publice în caz de lichidare.

(24) În conformitate cu articolul 2 alineatul (1) litera (g) din Wet Vpb 1969, întreprinderile care aparțin persoanelor juridice de drept public (*ondernemingen van publiekrechtelijke rechtspersonen*) sunt supuse la plata impozitului pe profit numai în cazul în care sunt menționate la articolul 2 alineatul (3). Această listă exhaustivă include:

(a) ferme (*landbouwbedrijven*);

(b) întreprinderi industriale (*nijverheidsbedrijven*), cu excepția cazului în care aceastea asigură în mod exclusiv sau aproape exclusiv alimentarea cu apă ([9]);

(c) întreprinderi miniere;

(d) societățile comerciale (*handelsbedrijven*) care nu își desfășoară activitatea exclusiv sau aproape exclusiv în domeniul bunurilor imobiliare sau al drepturilor legate de bunuri imobiliare ([10]);

(e) întreprinderile de transport, cu excepția întreprinderilor care furnizează exclusiv sau aproape exclusiv servicii de transport de pasageri în cadrul unei municipalități;

(f) societăți de construcții (*bouwkassen*).

([8]) Articolele 5 și 6 din Wet Vpb 1969 coroborate cu Ordonanța de punere în aplicare Uitvoeringsbesluit Vennootschapsbelasting 1971, scutesc de la plata impozitului pe profit anumite organisme care urmăresc un scop social, au un caracter nelucrativ sau care vizează generarea unui profit limitat. Printre acestea se numără spitalele, centrele de îngrijire pentru persoanele în vârstă, serviciile funerare și bibliotecile. Astfel cum a observat Comisia în scrisoarea prevăzută la articolul 17, în temeiul legislației UE în domeniul concurenței caracterul lucrativ nu este un criteriu care trebuie luat în considerare atunci când se decide dacă o entitate este sau nu o întreprindere, iar scutirile prevăzute la articolele 5 și 6 din Wet Vpb 1969 ar putea, în anumite cazuri, să constituie ajutor de stat. Cu toate acestea, dispozițiile respective nu sunt examinate în continuare în prezenta decizie, care se limitează la scutirea de la plata impozitului pe profit a întreprinderilor publice prevăzută la articolul 2 alineatul (1), la articolul 2 alineatul (3) și la articolul 2 alineatul (7) din Wet Vpb 1969.

([9]) Conform Wet Vpb 1969, termenul „întreprinderi industriale" (nijverheidsbedrijven) include întreprinderile care produc, transportă sau să furnizează gaz, energie electrică sau energie termică și întreprinderile care construiesc sau administrează rețele de transport de gaze, energie electrică și energie termică.

([10]) Printre acestea se numără mai degrabă întreprinderile care cumpără și vând bunuri decât întreprinderile care desfășoară activități economice în sensul normelor UE. Autoritățile neerlandeze au confirmat că articolul 2 alineatul (1) litera (g) din Wet Vpb 1969 nu se aplică prestării de servicii.

(25) Lista întreprinderilor prevăzute la articolul 2 alineatul (3) a rămas practic neschimbată de la introducerea legii Wet Vpb în 1969, care a preluat normele privind impozitul pe profit care existau din 1956. În special, aceasta nu include întreprinderile publice care prestează servicii. De exemplu, întreprinderile publice care își desfășoară activitatea în domeniul gestionării deșeurilor sau al alimentației publice, instituțiile municipale de credit, porturile, aeroporturile și fundația Holland Casino, care exploatează cazinouri, sunt scutite de la plata impozitului pe profit în conformitate cu articolul 2 alineatul (1) litera (g) ([11]).

(26) Întreprinderile publice directe și indirecte sunt supuse plății impozitului pe profit numai dacă îndeplinesc criteriile prevăzute la articolul 2 alineatul (1) litera (g) coroborat cu articolul 2 alineatul (3) din Wet Vpb 1969. Cu alte cuvinte, atât întreprinderile publice directe, cât și cele indirecte sunt supuse plății impozitului pe profit numai în cazul în care sunt enumerate la articolul 2 alineatul (3) din Wet Vpb 1969.

(27) În afară de întreprinderile publice indirecte menționate la articolul 2 alineatul (3), o serie de întreprinderi publice indirecte au fost supuse plății impozitului pe profit de la caz la caz. Aceste întreprinderi sunt enumerate în mod exhaustiv la articolul 2 alineatul (7) din Wet Vpb 1969 și includ:

(a) het Nederlands Meetinstituut NV;

(b) de NV Nederlands Inkoopcentrum (NIC);

(c) de Stichting Exploitatie Nederlandse Staatsloterij;

(d) de Koninklijke Nederlandse Munt NV;

(e) organisme în care o persoană juridică ce deține o întreprindere de distribuție în conformitate cu Legea privind distribuția de energie (*Wet energiedistributie*) este acționar, precum și organisme care, împreună cu o astfel de persoană juridică, formează un grup în sensul articolului 24b din Volumul 2 al Codului Civil (*Burgerlijk Wetboek*), în măsura în care organismele respective desfășoară activități pe care persoana juridică nu are dreptul, în temeiul articolului 12 alineatul (1) din Legea privind distribuția de energie, să le desfășoare ea însăși, cu excepția cazului în care organismele asigură exclusiv sau aproape exclusiv aprovizionarea cu apă;

(f) organisme care desfășoară o activitate industrială în sensul articolului 2 alineatul (3) a doua liniuță din Wet Vpb 1969, cu excepția organismelor care asigură exclusiv sau aproape exclusiv aprovizionarea cu apă;

(g) NOB Holding NV;

(h) de NV Luchthaven Schiphol;

(i) de NV KLIQ;

(j) de NV Bank Nederlandse Gemeenten;

(k) de Nederlandse Waterschapsbank NV;

(l) Fortis Bank (Nederland) NV;

(m) ASR Nederland NV;

(n) ABN AMRO Group NV;

(o) de Nederlandse Investeringsbank voor Ontwikkelingslanden NV;

([11]) O notă a Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) din 2002 enumeră, de asemenea, învățământul superior (închirierea de săli și săli de reuniune și combinarea abuzivă a activităților educative și de cercetare cu activitățile comerciale, de exemplu, în cercetarea de piață), contractarea lucrărilor de construcție și de instalare, activitatea birourilor de inginerie provinciale și municipale, închirierea de săli de conferințe și de reuniune, activități paracomerciale în clădirile municipale, servicii de îngrijire a copiilor subvenționate, exploatarea comercială a porturilor de agrement, serviciile de pompieri și asociațiile de recreere și de gestionare a locuințelor. A se vedea OCDE, DAFFE/COMP/WD (2002)54, 19 septembrie 2002, punctul 7.

(p) Ultra Centrifuge Nederland NV;

(q) SNS REAAL NV;

și orice alte organisme în care întreprinderile menționate anterior sunt acționari și orice organisme ai căror directori sunt numiți și destituiți de către întreprinderile menționate anterior, cu excepția organismelor care asigură exclusiv sau aproape exclusiv aprovizionarea cu apă.

(28) Această listă a fost modificată periodic și au fost adăugate o serie de întreprinderi publice indirecte. În caz contrar, respectivele întreprinderi publice indirecte nu ar fi fost supuse la plata impozitului pe profit, întrucât acestea nu sunt incluse în lista prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Wet Vpb 1969. Printre întreprinderile adăugate se numără următoarele întreprinderi:

(a) NOB Holding NV (1999);

(b) Weerbureau HWS BV (2002);

(c) Luchthaven Schiphol NV (2002) – ca răspuns la decizia Comisiei din 3 iulie 2001 de propunere a măsurilor adecvate în cazul E45/2000;

(d) KLIQ NV (2002);

(e) Bank Nederlands Gemeenten (2005);

(f) Nederlandse Waterschapsbank NV (2005);

(g) ABN AMRO Group NV și SNS Reaal NV, după naționalizare.

(29) Întreprinderile publice indirecte care nu sunt enumerate la articolul 2 alineatul (7) din Wet Vpb 1969 și care nu intră în domeniul de aplicare al articolului 2 alineatul (3) nu sunt supuse plății impozitului pe profit. Printre aceste întreprinderi se numără: Nederlandse Bank NV, Havenbedrijf Rotterdam NV, NV Luchthaven Maastricht, Twinning Holding BV, NV Noordelijke Ontwikkelingsmaatschappij, NV Industriebank LIOF, NV Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij, Ontwikkelingsmaatschappij Oost Nederland NV și Holland Casino ([12]).

2.3. **Scutiri acordate întreprinderilor publice în temeiul Wet Vpb 2015**

(30) Wet Vpb 2015 vizează, în principiu, să supună întreprinderile publice la plata impozitului pe profit, în același mod ca întreprinderile private. În special, aceasta modifică articolul 2 din Wet Vpb 1969, pentru a supune la plata impozitului pe profit persoanele juridice de drept public care desfășoară o activitate comercială și întreprinderile controlate de stat.

(31) Cu toate acestea, astfel cum s-a explicat deja în considerentul 15, Wet Vpb 2015 prevede anumite excepții:

(a) Wet Vpb 2015 introduce un nou articol 6c în Wet Vpb 1969. Dispoziția susține în mod expres acordarea scutirii de la plata impozitului pe profit pentru o serie de porturi publice neerlandeze și pentru organismele ale căror activități constau, în principal, în administrarea, dezvoltarea sau exploatarea unui port maritim, cu condiția îndeplinirii anumitor condiții ([13]);

(b) de asemenea, Wet Vpb 2015 introduce un nou articol 6b în Wet Vpb 1969. Dispoziția exclude entitățile de învățământ sau entitățile care desfășoară activități de cercetare, cu condiția ca respectivele costuri ale activităților de învățământ sau de cercetare să fie acoperite din resurse publice, din taxele de studii universitare impuse de lege sau din taxele de studii universitare menționate în capitolul 7, titlul 3, punctul 2 din Legea privind învățământul superior și cercetarea științifică, din taxele de școlarizare de tipul celor menționate la articolul 3 din Legea privind taxele de școlarizare, din plățile externe care sunt prin natura și scopul lor echivalente cu taxele de studii universitare și taxele de școlarizare sau din plățile instituțiilor de interes general, care nu presupun nicio contraprestație contractuală.

([12]) A se vedea documentul Parlamentului *Belastingplicht overheidsbedrijven – Inventarisatie van de gevolgen van de ondernemingsvariant*, 11 mei 2012 Kamerstukken II, 31213, nr. 7, p. 26 și 46.

([13]) Aceste condiții sunt următoarele: 1. Directorii acestora sunt numiți și destituiți, direct sau indirect, exclusiv de către operatorii porturilor maritime menționați și, în cazul în care sunt lichidate, bunurile lor sunt puse numai la dispoziția operatorilor respectivi; 2. numai operatorii de porturi maritime menționați sunt, direct sau indirect, acționari, parteneri sau membri ai acestora.

3. OBSERVAȚIILE PĂRȚILOR INTERESATE

(32) Comisia a primit o comunicare comună din partea a șase părți interesate, și anume șase operatori de porturi maritime din Țările de Jos: Groningen Seaports NV, Havenbedrijf Amsterdam NV, Havenbedrijf Rotterdam NV, Havenschap Moerdijk, Port din Den Helder NV și Zeeland Seaports NV(denumite în continuare „porturile interesate").

(33) Porturile maritime interesate susțin că decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare este ilegală, întrucât Țările de Jos au acceptat măsurile adecvate în mod necondiționat și s-au angajat să adopte legislația în termen de 18 luni, pentru a se asigura că întreprinderile publice vor fi supuse la plata impozitului pe profit în același mod ca întreprinderile private. Întrucât neacceptarea unei propuneri de măsuri adecvate din partea Comisiei este o condiție prealabilă pentru inițierea procedurii oficiale de investigare, decizia de inițiere a procedurii nu ar fi trebuit adoptată. De asemenea, porturile maritime interesate susțin că, prin faptul că nu și-a motivat deciziile, Comisia a încălcat un principiu fundamental al dreptului Uniunii consacrat prin articolul 41 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

(34) Potrivit operatorilor porturilor maritime, porturile maritime neerlandeze se află în concurență directă cu alte porturi europene, în special cu cele din zona Hamburg-Le Havre, care beneficiază de diverse forme de sprijin public. Faptul că investigațiile Comisiei referitoare la impozitarea porturilor din Europa aveau ritmuri diferite și au început la date diferite implică riscul de a acorda un avantaj concurențial porturilor din statele membre care se află într-o etapă mai timpurie a investigației. Acest lucru este contrar principiului egalității de tratament și interzicerii discriminării pe motiv de cetățenie sau naționalitate. Porturile maritime neerlandeze interesate susțin că sunt dispuse să respecte normele în materie de ajutoare de stat, însă numai cu condiția strictă a aplicării unor condiții de concurență echitabile pentru toate porturile maritime din toate țările europene.

(35) Porturile maritime interesate susțin că legislația privind impozitul pe profit în vigoare în Țările de Jos se aplică în același mod pentru toate porturile maritime neerlandeze. Prin urmare, scutirea de la plata impozitului pe profit care se aplică porturilor nu conferă un avantaj selectiv, nu este discriminatorie și nu denaturează concurența la nivel național.

(36) Operatorii porturilor maritime consideră că există diferențe semnificative în ceea ce privește valoarea sprijinului public acordat diferitelor porturi maritime din zona Hamburg-Le Havre. Scutirea fiscală nu conduce la un tratament preferențial al porturilor maritime neerlandeze, ci, cel mult, la o poziție mai puțin dezavantajată a porturilor maritime neerlandeze în raport cu alte porturi europene. Prin urmare, nu există o denaturare a concurenței la nivel european nici în temeiul regimului de impozitare pe profit care face obiectul prezentei decizii, nici în temeiul noii legi.

4. OBSERVAȚII DIN PARTEA ȚĂRILOR DE JOS

(37) Țările de Jos au prezentat observații prin scrisoarea din 10 septembrie 2014. Autoritățile neerlandeze au invocat numai argumente procedurale și nu au prezentat observații cu privire la evaluarea de fond a ajutorului de stat în decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare. Țările de Jos consideră că autoritățile neerlandeze au acceptat măsurile adecvate, în conformitate cu articolul 19 alineatul (1) din Regulamentul de procedură.

(38) Potrivit autorităților din Țările de Jos, Regulamentul de procedură nu prevede în mod expres acceptarea „necondiționată" și „fără echivoc" a măsurilor adecvate și nu exclude condiția conform căreia trebuie asigurată aprobarea parlamentară. Indiferent dacă o astfel de condiție este menționată în scrisoarea de acceptare, propunerea din partea guvernului care conține măsurile adecvate trebuie adoptată de Parlament. Autoritățile neerlandeze se referă la articolul 4 alineatul (2) din Tratatul privind Uniunea Europeană, care prevede că Uniunea Europeană respectă structurile constituționale fundamentale ale statelor membre.

(39) Potrivit autorităților neerlandeze, Comisia ar putea formula concluzia că măsurile adecvate nu au fost acceptate (de facto) numai după ce guvernul a prezentat un proiect de lege Parlamentului sau în cazul în care Parlamentul nu aprobă proiectul. Numai în acest caz s-ar putea justifica inițierea procedurii oficiale de investigare. Autoritățile neerlandeze susțin că acest lucru nu s-a întâmplat la 9 iulie 2014.

(40) Potrivit autorităților neerlandeze, Comisia nu a indicat în mod oficial faptul că nu a considerat răspunsul Țărilor de Jos drept o acceptare a măsurilor adecvate. Autoritățile neerlandeze consideră că scrisoarea trimisă de Comisie la 11 martie 2014 nu este o scrisoare oficială în sensul prezentei proceduri. Aceasta a fost semnată de directorul general adjunct și este adresată directorului general adjunct pentru impozitare din cadrul Ministerului de Finanțe din Țările de Jos. Aceasta nu a fost transmisă prin intermediul canalului oficial al reprezentanței permanente, ci prin e-mail.

(41) Pe fond, autoritățile neerlandeze observă că, din punctul lor de vedere, la nivel european, nu există condiții de concurență echitabile la ora actuală. De asemenea, autoritățile neerlandeze afirmă că poziția porturilor maritime neerlandeze în raport cu cea a statelor membre învecinate este cea mai importantă.

(42) Autoritățile neerlandeze consideră că au acceptat măsurile adecvate din 2 mai 2013 și că sunt în curs de a lua măsurile necesare. Prin urmare, autoritățile neerlandeze nu consideră necesar să răspundă pe fond la evaluarea Comisiei din decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare.

(43) Observațiile părților interesate au fost transmise Țărilor de Jos la 3 octombrie 2014. Autoritățile neerlandeze au răspuns prin scrisoarea din 3 noiembrie 2014. Autoritățile neerlandeze împărtășesc opinia porturilor maritime interesate, conform căreia Țările de Jos au acceptat măsurile adecvate. De asemenea, autoritățile neerlandeze confirmă opinia porturilor maritime interesate, conform căreia asigurarea unor condiții de concurență echitabile pentru porturile din Europa este deosebit de importantă. Potrivit autorităților neerlandeze, în prezent nu există condiții de concurență echitabile pentru porturile din Europa. Autoritățile neerlandeze nu au transmis niciun comentariu referitor la observațiile pe fond privind evaluarea ajutoarelor de stat prezentate de părțile interesate.

(44) Prin scrisoarea din 10 septembrie 2015, Țările de Jos au afirmat că, în cazul în care menținerea scutirii de la plata impozitului pe profit pentru porturile maritime interesate ar fi considerată ajutor de stat incompatibil, ar fi justificată o perioadă de tranziție pentru eliminarea măsurii. Țările de Jos au susținut că nu era posibilă supunerea porturilor publice neerlandeze la plata impozitului pe profit la 1 ianuarie 2016. Acestea au prezentat trei argumente pentru a justifica o perioadă de tranziție.

(45) În primul rând, crearea unui bilanț inițial în scopuri fiscale pentru porturile maritime interesate ar fi o operațiune foarte complexă și de lungă durată. În bilanțul contabil, activele și pasivele au fost evaluate la costul istoric, dar în scopuri fiscale acestea au fost evaluate la valoarea lor de piață. Determinarea valorii de piață juste a activelor și pasivelor a fost un exercițiu dificil și de durată. Acest lucru s-a datorat faptului că cea mai mare parte a activelor porturilor maritime erau netranzacționabile și făceau obiectul unui sistem complex de relații de proprietate și drepturi de utilizare între diferite entități juridice. De exemplu, evaluarea ar putea viza active precum cheiurile, drumurile, căile navigabile, căile ferate, docurile, clădirile cu funcții specifice sau instalațiile de acostare. Porturile care în prezent sunt supuse la plata impozitului pe profit – porturile de agrement sau porturile de pescuit mici – nu au putut fi utilizate ca reper, întrucât activitățile lor difereau în mod semnificativ de cele ale porturilor mai mari, care erau implicate mai ales în activități precum transbordarea mărfurilor sau gestionarea infrastructurii.

(46) În al doilea rând, Țările de Jos au susținut că nu exista o distincție clară între activitățile economice și neeconomice ale porturilor și că Comisia ar trebui să furnizeze orientări suplimentare în acest sens. A fost o sarcină dificilă pentru autoritățile neerlandeze și porturile maritime să stabilească activitățile portuare care ar trebui să fie considerate activități economice sau neeconomice. De asemenea, nu a existat nicio abordare consecventă din partea Comisiei și nicio certitudine la nivel european cu privire la activitățile portuare care ar trebui considerate activități economice sau sarcini publice.

(47) În al treilea rând, autoritățile neerlandeze considerau că era esențială asigurarea de către Comisie a unor condiții de concurență echitabile între porturile concurente. Nu exista o concurență loială între porturile maritime europene: acestea au solicitat Comisiei să se asigure că toate porturile din Europa sau cel puțin cele care concurau cu porturile neerlandeze erau supuse la plata impozitului pe profit.

(48) În cele din urmă, autoritățile neerlandeze au sugerat că data la care scutirea de la plata impozitului pe profit pentru porturile maritime neerlandeze ar trebui să nu mai fie în vigoare în temeiul unui decret regal este 1 ianuarie 2017. Porturile maritime ar urma să fie supuse la plata impozitului pe profit în prima zi din exercițiul fiscal care debutează după 1 ianuarie 2017. În practică, acest lucru ar însemna că porturile maritime neerlandeze ar urma să fie supuse la plata impozitului pe profit începând cu 1 ianuarie 2018.

5. MOTIVELE CARE AU CONDUS LA INIȚIEREA PROCEDURII OFICIALE DE INVESTIGARE

(49) Atât autoritățile neerlandeze, cât și părțile terțe interesate susțin că Comisia nu avea dreptul să inițieze procedura oficială de investigare. Comisia nu este de acord cu acest punct de vedere. Comisia era pe deplin autorizată, dacă nu chiar obligată, să inițieze procedura oficială de investigare, întrucât Țările de Jos nu au acceptat măsurile adecvate, în conformitate cu articolul 19 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, iar preocupările legate de concurență semnalate în decizia care propune măsuri adecvate nu au fost eliminate în totalitate.

(50) Având în vedere că autoritățile neerlandeze au declarat că acceptă măsurile adecvate sub rezerva aprobării de către Parlament, iar scrisoarea autorităților neerlandeze din 24 mai 2013 exprima o intenție, nu un angajament, scrisoarea nu constituie o acceptare necondiționată și fără echivoc, în sensul articolului 19 alineatul (1) din Regulamentul de procedură.

(51) Articolul 19 alineatul (2) din Regulamentul de procedură prevede că, în cazul în care statul membru în cauză nu acceptă măsurile adecvate propuse, iar Comisia, luând în considerare argumentele statului membru respectiv, consideră în continuare că măsurile respective sunt necesare, Comisia trebuie să inițieze procedura oficială de investigare.

(52) De asemenea, din proiectul de propunere legislativă reieșea în mod clar că Țările de Jos nu aveau intenția de a elimina scutirea de la plata impozitului pe profit pentru toate întreprinderile publice. Prin urmare, Comisia avea indicii clare că Țările de Jos nu intenționau să își alinieze pe deplin legislația cu normele privind ajutoarele de stat.

(53) În ceea ce privește argumentul invocat de Țările de Jos conform căruia Comisia nu a informat în mod adecvat Țările de Jos că nu considera răspunsul drept o acceptare în sensul articolului 19 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, Comisia subliniază că scrisoarea din 11 martie 2014 a fost transmisă autorității naționale competente, a fost primită efectiv de autoritatea respectivă și a făcut obiectul unor dezbateri între Comisie și autoritățile neerlandeze. Țările de Jos erau perfect conștiente de evaluarea Comisiei și nu pot invoca argumente de natură pur formală în ceea ce privește destinatarul scrisorii.

(54) Comisia a inițiat procedura oficială de investigare deoarece avea îndoieli că scutirea întreprinderilor publice care desfășoară activități economice de la plata impozitului pe profit ar putea să le acorde acestora un avantaj față de alte întreprinderi care au fost supuse la plata impozitului pe profit în Țările de Jos. Întreprinderile publice și private se află într-o situație de fapt și de drept comparabilă în ceea ce privește obiectivul legii privind impozitul pe profit din Țările de Jos, care vizează supunerea întreprinderilor la plata impozitului pe profit.

6. EXISTENȚA AJUTORULUI DE STAT ÎN SENSUL ARTICOLULUI 107 ALINEATUL (1) DIN TFUE

(55) Articolul 107 alineatul (1) din TFUE prevede că orice ajutor acordat de un stat membru sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri este incompatibil cu piața internă, în măsura în care afectează schimburile comerciale dintre statele membre.

6.1. **Întreprinderi**

(56) Conform jurisprudenței constante, „noțiunea de întreprindere cuprinde orice entitate angajată într-o activitate economică, indiferent de statutul său juridic și de modul în care este finanțată” ([14]). Pentru a stabili dacă o entitate constituie o întreprindere, faptul că aceasta nu urmărește un scop lucrativ nu este determinant ([15]). Se consideră activitate economică orice activitate care constă în oferirea de bunuri și/sau servicii pe o anumită piață. Entitățile nonprofit pot oferi, de asemenea, bunuri și servicii pe o piață ([16]).

(57) Autoritățile neerlandeze nu au contestat faptul că întreprinderile publice, inclusiv porturile publice, pot oferi bunuri și servicii pe piață, pe lângă sarcinile obișnuite de autoritate publică. Autoritățile neerlandeze au confirmat că întreprinderile publice desfășoară din ce în ce mai multe activități economice. De asemenea, părțile terțe interesate au recunoscut în mod expres că activitățile portuare au evoluat în ultimii ani către activități economice de sine stătătoare. Prin urmare, întreprinderile publice care desfășoară activități economice pot fi considerate întreprinderi în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

(58) În ceea ce privește scutirea instituțiilor de învățământ sau a instituțiilor care desfășoară activități de cercetare prevăzută la articolul 6 litera (b) din Wet Vpb, astfel cum a fost modificată prin Wet Vpb 2015, punctele 26, 27 și 28 din Comunicarea privind serviciul de interes economic general ([17]) prevăd în acest sens că, în conformitate cu o jurisprudență constantă, „învățământul public organizat în cadrul sistemului național de învățământ, care este finanțat și controlat de stat poate fi considerat o activitate neeconomică”. Faptul că poate fi necesară o contribuție sub formă de taxe de școlarizare sau de înscriere nu afectează caracterul neeconomic al serviciului. Articolul 6b din Wet Vpb prevede clar finanțarea costurilor activităților de învățământ sau de cercetare din resurse publice sau din taxele de școlarizare prevăzute de lege. Prin urmare, având în vedere caracterul neeconomic al serviciilor de învățământ sau de cercetare, instituțiile de învățământ nu pot fi considerate întreprinderi în sensul articolului 107 din TFUE.

(59) În ceea ce privește instituțiile de cercetare, punctul 29 din Comunicarea SIEG prevede că cercetarea desfășurată în universități și activitățile de bază ale organizațiilor de cercetare nu fac obiectul normelor în materie de ajutoare de stat.

6.2. **Utilizarea resurselor de stat**

(60) În conformitate cu articolul 107 alineatul (1) din TFUE, măsura trebuie să fie acordată de un stat membru sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă. Pierderea unui venit provenit din taxe este echivalentă cu un consum al resurselor de stat sub formă de cheltuieli fiscale.

(61) Astfel cum a statuat Curtea de Justiție a Uniunii Europene în cauza *Banco Exterior de España,* o măsură prin care autoritățile publice acordă anumitor întreprinderi o scutire fiscală care, deși nu presupune un transfer de resurse de stat în numerar, conferă beneficiarilor scutirii o situație financiară mai favorabilă decât a celorlalți contribuabili, este acordată „prin intermediul resurselor de stat” în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE ([18]).

(62) Autoritățile neerlandeze renunță la venituri care reprezintă resurse de stat prin scutirea întreprinderilor publice care desfășoară activități economice, inclusiv a porturilor publice, de la plata impozitului pe profit. Prin urmare, Comisia consideră că scutirea de la plata impozitului pe profit a întreprinderilor publice neerlandeze prevăzută în Wet Vpb 1969 implică o pierdere de resurse de stat, prin urmare, este acordată de stat prin intermediul resurselor de stat. În mod similar, scutirea de la plata impozitului pe profit pentru anumite porturi neerlandeze prevăzută în Wet Vpb 2015 implică o pierdere de resurse de stat, prin urmare, este acordată de stat prin intermediul resurselor de stat. Acest lucru nu a fost contestat nici de autoritățile neerlandeze, nici de părțile terțe interesate.

([14]) Hotărârea Curții de Justiție din 23 aprilie 1991 în cauza Höfner și Elser/Macroton, C-41/90, EU:C:1991:161, punctul 21.
([15]) Hotărârea Curții de Justiție din 1 iulie 2008 în cauza MOTOE/Elliniko Dimosio, C-49/07, EU:C:2008:376, punctele 27 și 28.
([16]) Hotărârea Curții de Justiție din 29 octombrie 1980 în cauza Van Landewyck și alții/Comisia, 209/78-215/78 și 218/78, EU: C:1980:248, punctul 21; Hotărârea Curții de Justiție din 16 noiembrie 1995 FFSA și alții/Ministre de l'Agriculture et de la Pêche, cauza C-244/94, EU: C:1995:392; și MOTOE, citată anterior, UE:C:2008:376, punctele 27 și 28.
([17]) Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor Uniunii Europene în materie de ajutor de stat compensației acordate pentru prestarea de servicii de interes economic general (JO C 8, 11.1.2012, p. 4).
([18]) Hotărârea Curții de Justiție din 15 martie 1994 în cauza Banco de Crédito Industrial SA, în prezent Exterior de España/ Ayuntamiento de Valencia, C-387/92, EU:C:1994:100, punctul 14.

6.3. **Existența unui avantaj**

(63) De asemenea, măsura trebuie să confere un avantaj financiar beneficiarului. Noțiunea de avantaj se referă nu numai la beneficii efective, ci și la intervenții care, sub diverse forme, diminuează taxele suportate în mod normal de bugetul unei întreprinderi ([19]).

(64) Autoritățile neerlandeze nu au contestat faptul că menținerea unei scutiri de la plata impozitului pe profit pentru anumite întreprinderi publice acordă un avantaj economic întreprinderilor în cauză.

(65) În temeiul Wet Vpb 1969, în principiu, întreprinderile publice sunt scutite de la plata impozitului pe profit, în timp ce întreprinderile private sunt supuse la plata impozitului pe profit. Prin urmare, întreprinderile publice care desfășoară activități economice beneficiază de un avantaj fiscal clar. Comisia subliniază că noua lege (Wet Vpb 2015) prevede în mod expres scutirea de la plata impozitului pe profit pentru anumite porturi maritime publice neerlandeze, care, prin urmare, vor beneficia în continuare de avantajul fiscal. Scutirea fiscală reduce taxele care sunt incluse în mod normal în cheltuielile de funcționare ale unei întreprinderi, care desfășoară o activitate economică. Prin urmare, aceasta conferă un avantaj economic întreprinderilor publice în raport cu întreprinderile neerlandeze supuse la plata impozitului pe profit, care nu beneficiază de acest avantaj fiscal.

6.4. **Denaturarea concurenței și efectul asupra schimburilor comerciale**

(66) În temeiul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, pentru a fi considerată ajutor de stat, o măsură trebuie să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre și să denatureze sau să amenințe să denatureze concurența. În speță, întreprinderile publice care desfășoară activități economice și care beneficiază de scutirea fiscală pot fi implicate în schimburile comerciale din interiorul Uniunii. Porturile maritime publice, care beneficiază în continuare de scutirea fiscală acordată în temeiul Wet Vpb 1969 – chiar și după modificarea prin Wet Vpb 2015 – sunt, în mod clar, întreprinderi publice implicate în schimburile comerciale dintre statele membre. Prin urmare, Wet Vpb 1969, care prevede scutirea fiscală a întreprinderilor publice, afectează, cu siguranță, schimburile comerciale dintre statele membre și denaturează sau amenință să denatureze concurența. În mod similar, scutirea de la plata impozitului pe profit a porturilor maritime interesate prevăzută în Wet Vpb 2015 afectează schimburile comerciale dintre statele membre și denaturează sau amenință să denatureze concurența.

(67) Potrivit porturilor maritime interesate, nu există o denaturare a concurenței la nivel european nici în temeiul regimului de impozitare pe profit care face obiectul prezentei decizii, nici în temeiul noii legi. Părțile interesate susțin că porturile maritime din zona Hamburg-Le Havre primesc diverse tipuri de sprijin public. Prin urmare, acestea susțin că scutirea fiscală nu conduce la un tratament preferențial al porturilor maritime neerlandeze, ci, cel mult, la o poziție mai puțin dezavantajată a porturilor maritime neerlandeze în raport cu alte porturi europene.

(68) Comisia nu este de acord cu argumentul părților terțe interesate. Se consideră că o măsură acordată de stat denaturează sau amenință să denatureze concurența în cazul în care este susceptibilă să amelioreze poziția concurențială a beneficiarului în comparație cu celelalte întreprinderi cu care acesta concurează ([20]). Prin urmare, este suficient ca ajutorul să permită beneficiarului să mențină o poziție concurențială mai puternică decât cea pe care ar fi avut-o dacă ajutorul nu ar fi fost acordat. Prin urmare, faptul că la nivel european unele porturi maritime pot primi ajutor de stat nu înseamnă că prin scutirea de la plata impozitului pe profit a întreprinderilor publice în general și a porturilor publice în special concurența nu este denaturată.

6.5. **Selectivitate**

(69) Pentru a fi considerată ajutor de stat, o măsură trebuie să fie selectivă ([21]), în sensul că favorizează numai anumite întreprinderi sau producția de anumite bunuri. Conform jurisprudenței constante ([22]), selectivitatea materială a unei măsuri trebuie să fie evaluată în trei etape: în primul rând, este necesar să se identifice regimul comun sau „normal" (denumit în continuare „sistem de referință") aplicabil în statul membru în cauză. În al doilea rând, în ceea ce privește

([19]) Hotărârea Curții de Justiție din 23 februarie 1961 în cauza De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg/Înalta Autoritate a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului, 30/59, EU:C:1961:2, și hotărârea Curții de Justiție din 8 noiembrie 2001 în cauza Adria-Wien Pipeline și Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke/Finanzlandesdirektion für Kärnten, C-143/99, EU:C:2001:598, punctul 38.

([20]) Hotărârea Curții de Justiție din 17 septembrie 1980 în cauza Philip Morris Holland/Comisia, 730/79, EU:C:1980:209, punctul 11.

([21]) Hotărârea Curții de Justiție din 15 decembrie 2005 în cauza Italia/Comisia, C-66/02, EU:C:2005:768, punctul 94.

([22]) A se vedea, inter alia, hotărârea Curții de Justiție din 6 septembrie 2006 în cauza Portugalia/Comisia, C-88/03, EU:C:2006:511, punctul 56 și hotărârea Curții de Justiție din 8 septembrie 2011 în cauza Ministero dell'Economia e delle Finanze și Agenzia delle Entrate/Paint Graphos etc., C-78/08 – C-80/08, EU:C:2011:550, punctul 49.

regimul comun sau „normal", trebuie să se stabilească dacă un avantaj acordat prin măsura fiscală în cauză poate fi selectiv. Acest lucru trebuie realizat prin demonstrarea faptului că măsura se îndepărtează de la regimul obișnuit, introducând diferențieri între operatorii economici care se află, în privința obiectivului urmărit de sistemul respectiv, într-o situație de fapt și de drept comparabilă. În al treilea rând, în cazul în care există o astfel de derogare, este necesar să se examineze dacă aceasta rezultă din natura sau din structura sistemului fiscal și dacă aceasta poate fi justificată prin natura sau structura sistemului fiscal respectiv. În acest context, statul membru trebuie să demonstreze dacă diferențierea decurge în mod direct din principiile de bază sau orientative ale sistemului respectiv ([23]).

Sistem de referință

(70) În speță, sistemul neerlandez de impozitare a societăților ar trebui considerat sistemul de referință, astfel cum se prevede în Wet Vpb 1969. Reiese din această lege că, în conformitate cu normele obișnuite, întreprinderile stabilite în Țările de Jos sunt supuse la plata impozitului pe profit.

(71) În ceea ce privește scutirea de la plata impozitului pe profit a porturilor maritime interesate prevăzută în Wet Vpb 2015, sistemul de referință ar trebui definit ca fiind sistemul neerlandez de impozitare a societăților, astfel cum se prevede în Wet Vpb 2015. De asemenea, reiese din această lege că, în conformitate cu normele obișnuite, întreprinderile stabilite în Țările de Jos sunt supuse la plata impozitului pe profit.

Derogare de la sistemul de referință

(72) În temeiul Wet Vpb 1969, spre deosebire de întreprinderile private, în principiu, întreprinderile publice sunt scutite de la plata impozitului pe profit. Întreprinderile publice sunt supuse la plata impozitului numai în cazul în care sunt enumerate la articolul 2 alineatul (3) sau la articolul 2 alineatul (7) din Wet Vpb 1969.

(73) Lista întreprinderilor prevăzută la articolul 2 alineatul (3) din Wet Vpb 1969 nu s-a modificat din 1956. Lista nu ține cont de faptul că, începând din 1956, întreprinderile publice directe și indirecte au oferit din ce în ce mai multe bunuri și servicii pe piață, în concurență cu întreprinderile private care sunt supuse la plata impozitului pe profit. În special, există o discrepanță între întreprinderile care sunt enumerate la articolul 2 alineatul (3) din Wet Vpb 1969 și care sunt supuse la plata impozitului și conceptul de „activitate economică" în legislația UE. Actuala lege neerlandeză permite ca un număr semnificativ de întreprinderi publice care sunt implicate în activități economice să beneficieze de scutirea fiscală în timp ce, în privința obiectivului legii privind impozitul pe profit, se află în aceeași situație de fapt și de drept ca întreprinderile private.

(74) Faptul că autoritățile neerlandeze au decis, de la caz la caz, ca un număr limitat de întreprinderi publice indirecte să fie supuse la plata impozitului pe profit nu înlătură natura selectivă a regimului fiscal actual. Autoritățile neerlandeze confirmă că această abordare de la caz la caz nu garantează că toate întreprinderile publice care desfășoară activități economice sunt supuse, de asemenea, la plata impozitului pe profit. Legea favorizează, în mod clar, întreprinderile publice care desfășoară activități economice și care nu sunt incluse în listă.

(75) Prin urmare, o gamă largă de întreprinderi publice care desfășoară o activitate economică sunt scutite de la plata impozitului pe profit. Comisia observă că această scutire fiscală va continua, de asemenea, în temeiul noii legi, în special în ceea ce privește porturile maritime interesate. Aceasta constituie o derogare de la sistemul general de impozitare a societăților, aplicabil în Țările de Jos și acordă un avantaj selectiv întreprinderilor publice care desfășoară activități economice.

(76) În temeiul Wet Vpb 2015, în principiu, întreprinderile publice sunt supuse la plata impozitului pe profit. Cu toate acestea, legea prevede scutirea anumitor porturi maritime publice de la plata impozitului pe profit. Wet Vpb 2015 permite porturilor maritime interesate să beneficieze de scutirea fiscală, deși acestea sunt în aceeași situație de fapt și de drept ca alte întreprinderi publice și private în privința obiectivului legii privind impozitul pe venit, care vizează impozitarea profiturilor întreprinderilor.

([23]) Hotărârea pronunțată în cauza Adria-Wien Pipeline, citată anterior, EU:C:2001:598, punctul 42.

(77) Autoritățile neerlandeze nu au contestat faptul că scutirea de la plata impozitului pe profit conferă un avantaj selectiv întreprinderilor publice. Cu toate acestea, porturile maritime interesate, care sunt beneficiarii scutirii continue de la plata impozitului pe profit, contestă existența unui avantaj selectiv. Acestea susțin că actuala legislație neerlandeză privind impozitul pe profit se aplică în același fel pentru toate porturile maritime din Țările de Jos. Prin urmare, scutirea de la plata impozitului pe profit aplicabilă porturilor nu conferă un avantaj selectiv.

(78) Comisia nu este de acord cu acest argument. Conform legislației UE în materie de ajutoare de stat, selectivitatea trebuie să fie evaluată pe baza unei comparații interne în cadrul unui stat membru, între întreprinderi care sunt de fapt și de drept într-o situație similară în ceea ce privește obiectivele legislației fiscale în cauză. Întreprinderile care beneficiază de scutirea de la plata impozitului pe profit, cum ar fi porturile maritime interesate, beneficiază, în mod clar, de un avantaj selectiv în raport cu alte întreprinderi care își desfășoară activitatea în același sector sau în alte sectoare. În ceea ce privește obiectivul legii privind impozitul pe profit, cele două grupuri se află într-o situație de fapt și de drept similară.

(79) În lipsa unei armonizări a impozitării directe, situația fiscală a porturilor din diferite state membre va fi întotdeauna diferită într-o anumită măsură. De exemplu, ratele de impozitare a profitului aplicate în statele membre sunt diferite. Conform jurisprudenței constante, un stat membru nu poate justifica menținerea scutirilor fiscale care constituie ajutor de stat prin raportare la alte state membre în care sunt în vigoare măsuri similare ([24]).

Justificarea prin logica sistemului

(80) Întrucât Comisia consideră că, la prima vedere, scutirea fiscală în cauză este selectivă, aceasta va trebui să stabilească, în conformitate cu jurisprudența instanțelor europene, dacă scutirea poate fi justificată prin natura sau structura sistemului din care face parte. O măsură care constituie o excepție de la aplicarea sistemului fiscal general poate fi justificată, în cazul în care statul membru poate demonstra că măsura decurge în mod direct din principiile de bază sau orientative ale sistemului său fiscal.

(81) Existența unor excepții similare pentru întreprinderile publice din alte state membre sau lipsa unor condiții de concurență echitabile la nivel european nu justifică nepunerea în aplicare a deciziei Comisiei care propune măsuri adecvate în ceea ce privește porturile maritime publice. În temeiul legislației UE în materie de ajutoare de stat, întreprinderile care sunt comparabile de fapt și de drept în ceea ce privește obiectivul urmărit de sistemul fiscal al unui stat membru trebuie să beneficieze de același tratament în statul membru respectiv. Prin urmare, evaluarea selectivității în temeiul legislației UE în materie de ajutoare de stat este bazată pe o comparație în cadrul unui stat membru ([25]). În absența armonizării impozitării directe la nivelul UE, situația fiscală a porturilor din diferite state membre va fi întotdeauna diferită într-o anumită măsură.

(82) Autoritățile neerlandeze nu au prezentat argumente care ar justifica scutirea prin raportare la logica sistemului de impozitare a societăților din Țările de Jos. Nici Comisia nu a reușit să identifice o astfel de justificare. Logica sistemului de impozitare a societăților este impozitarea profiturilor. Tratamentul mai favorabil acordat întreprinderilor publice, inclusiv porturilor maritime publice, care sunt implicate în activități economice, în raport cu întreprinderile private nu se încadrează în această logică.

6.6. **Concluzie**

(83) Prin urmare, Comisia concluzionează că scutirea de la plata impozitului pe profit a întreprinderilor publice prevăzută de Wet Vpb 1969 conduce la un tratament fiscal diferențiat între întreprinderile publice și private care desfășoară activități economice. Acest tratament diferențiat este imputabil statului și este acordat prin intermediul resurselor de stat. Acesta conferă întreprinderilor publice un avantaj selectiv, care nu poate fi justificat prin natura și

([24]) Hotărârea Tribunalului din 1 iulie 2004, în cauza Salzgitter/Comisia, T-308/00, EU:T:2004:199, punctul 81.
([25]) Hotărârea în cauza Salzgitter/Comisia, citată anterior, EU:T:2004:199, punctul 81.

structura sistemului general de impozitare a societăților din Țările de Jos. De asemenea, tratamentul mai favorabil denaturează concurența și afectează schimburile comerciale între statele membre. Prin urmare, scutirea fiscală acordată întreprinderilor publice constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE ([26]).

(84) Comisia recunoaște faptul că modificările aduse de Wet Vpb 2015 elimină scutirea de la plata impozitului pe profit pentru majoritatea întreprinderilor publice neerlandeze care inițial nu au fost impozitate în temeiul articolului 2 alineatul (1) litera (g), al articolului 2 alineatul (3) și al articolului 2 alineatul (7) din Wet Vpb 1969, începând de la 1 ianuarie 2016. Cu toate acestea, Wet Vpb 2015 menține scutirea de la plata impozitului pe profit pentru anumite porturi maritime publice, care sunt implicate în activități economice. Acest tratament diferențiat este imputabil statului și este acordat prin intermediul resurselor de stat. Acesta conferă întreprinderilor publice un avantaj selectiv, care nu poate fi justificat prin natura și structura sistemului general de impozitare a societăților din Țările de Jos. De asemenea, tratamentul mai favorabil denaturează concurența și afectează schimburile comerciale între statele membre. Prin urmare, scutirea fiscală acordată porturilor maritime interesate constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

7. **COMPATIBILITATE**

7.1. **Articolul 107 alineatele (2) și (3) din TFUE**

(85) Întrucât sistemul în curs de examinare constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, trebuie să se analizeze dacă acesta este compatibil cu piața internă în conformitate cu excepțiile prevăzute la articolul 107 alineatele (2) și (3) din TFUE.

(86) Autoritățile neerlandeze nu au prezentat niciun argument în ceea ce privește aplicabilitatea excepțiilor menționate la articolul 107 alineatele (2) și (3) din TFUE la scutirea generală de la plata impozitului pe profit acordată întreprinderilor publice.

(87) Comisia consideră că nu se aplică niciuna dintre excepțiile prevăzute la articolul 107 alineatul (2) din TFUE, întrucât măsura în curs de examinare nu vizează niciunul dintre obiectivele menționate în această dispoziție. Mai precis, măsura în curs de examinare nu pare să aibă legătură cu ajutoarele cu caracter social, care sunt acordate consumatorilor individuali sau cu ajutoarele pentru repararea pagubelor provocate de calamități naturale sau de evenimente excepționale sau cu ajutoarele acordate economiei din anumite zone ale Republicii Federale Germania.

(88) Articolul 107 alineatul (3) din TFUE prevede, de asemenea, că următoarele ajutoare pot fi considerate compatibile cu piața internă: (a) ajutoarele pentru promovarea dezvoltării anumitor zone, (b) ajutoarele pentru anumite proiecte importante de interes european comun, (c) ajutoarele pentru dezvoltarea anumitor activități sau anumitor regiuni economice, (d) ajutoarele pentru promovarea culturii și conservării patrimoniului și (e) ajutoarele specificate printr-o decizie a Consiliului.

(89) În ceea ce privește posibila aplicare a excepțiilor prevăzute la articolul 107 alineatul (3) literele (a)-(e) din TFUE, Comisia constată că scutirea fiscală acordată întreprinderilor publice neerlandeze este un ajutor de funcționare și este acordată fără a face o distincție între obiectivele urmărite de întreprinderile în cauză. Prin urmare, Comisia consideră că, în general, excepțiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) din TFUE nu se vor aplica. De asemenea, autoritățile neerlandeze nu au furnizat informații care să demonstreze că aceste excepții se aplică în anumite cazuri specifice. Ca urmare a celor menționate mai sus, Comisia a ajuns la concluzia că niciunul dintre motivele prevăzute la articolul 107 alineatul (3) din TFUE nu se aplică.

([26]) În 2002, într-un caz similar referitor la o scutire de trei ani de la plata impozitului pe profit acordată anumitor întreprinderi publice italiene înființate de autoritățile locale, Comisia a adoptat la 5 iunie 2002 o decizie negativă cu recuperare [Decizia 2003/193/CE a Comisiei (JO L 77, 24.3.2003, p. 21)]. Această decizie a fost confirmată de hotărârea Curții de Justiție în cauza A2A, fostă ASM Brescia/Comisia, din 21 decembrie 2011, C-318/09 P, EU:C:2011:856.

7.2. **Articolul 106 alineatul (2) din TFUE**

(90) În plus față de motivele prevăzute la articolul 107 alineatele (2) și (3) din TFUE, un ajutor poate fi, de asemenea, compatibil în sensul articolului 106 alineatul (2) din TFUE în cazul în care beneficiarului i-a fost atribuită prestarea unor servicii de interes economic general.

(91) Autoritățile neerlandeze nu au furnizat niciun fel de informații care permit să se concluzioneze că scutirea de la plata impozitului pe profit a anumitor întreprinderi publice poate fi justificată în temeiul articolului 106 alineatul (2) din TFUE. În această privință Comisia observă, în orice caz, că în speță, scutirea de la plata impozitului pe profit a întreprinderilor publice neerlandeze se acordă fără a face distincție între obiectivele urmărite de întreprinderile în cauză. Nici autoritățile neerlandeze nu au prezentat nicio informație care să permită aplicarea articolului 106 alineatul (2) din TFUE în anumite cazuri. Prin urmare, Comisia a concluzionat că articolul 106 alineatul (2) din TFUE nu se aplică.

8. **PERIOADĂ DE TRANZIȚIE PENTRU PORTURILE MARITIME INTERESATE**

(92) Atunci când Comisia adoptă o decizie finală privind un ajutor de stat existent și concluzionează că măsura de ajutor nu este compatibilă cu piața internă, măsura trebuie să fie eliminată sau modificată cât mai curând posibil. În principiu, în această etapă a procedurii, statului membru nu ar trebui să i se permită o perioadă de tranziție. În orice caz, nu există nicio circumstanță excepțională în speță care ar putea justifica o astfel de perioadă de tranziție. Argumentele invocate de Țările de Jos nu pot fi considerate împrejurări excepționale.

(93) În ceea ce privește argumentul conform căruia distincția între activitățile economice și neeconomice nu este suficient de clară pentru porturi, Comisia observă că întreprinderile publice altele decât porturile trebuie, de asemenea, să determine ce este o activitate economică și ce constituie o sarcină publică și nicio perioadă de tranziție nu a fost acordată în acest sens. De asemenea, Comisia a adoptat deja peste 20 de decizii privind porturile, care oferă orientări suficiente privind circumstanțele în care activitățile portuare sunt activități economice ([27]).

(94) În mod similar, argumentul privind necesitatea de a asigura condiții de concurență echitabile la nivelul UE nu justifică o perioadă de tranziție. Astfel cum se explică în considerentul 82 de mai sus, din perspectiva ajutorului de stat, o scutire fiscală a porturilor publice nu poate fi justificată prin existența unor măsuri similare în alte state membre sau prin absența unor condiții de concurență echitabile la nivel european. În absența armonizării impozitării directe la nivelul UE, situația fiscală a porturilor publice poate prezenta unele diferențe între statele membre. Prin urmare, punerea în aplicare a măsurilor adecvate prevăzute în decizia Comisiei din 2 mai 2013 nu ar trebui să fie condiționată de impozitarea porturilor publice în alte state membre.

(95) În ceea ce privește argumentul Țărilor de Jos potrivit căruia supunerea porturilor la plata impozitului pe profit ar putea fi un exercițiu complex și de lungă durată, Comisia observă că caracteristicile specifice ale porturilor nu par să difere semnificativ de cele ale aeroporturilor și că aeroportul Schiphol a fost supus la plata impozitului pe profit la șase luni de la adoptarea deciziei Comisiei care propune măsuri adecvate ([28]). În orice caz, în măsura în care caracteristicile speciale ale activelor deținute de porturi și structura de proprietate a acestor active fac dificilă crearea unui bilanț inițial în scopuri fiscale, aceste aspecte ar putea fi discutate cu autoritățile fiscale chiar după ce entitățile

([27]) A se vedea, de exemplu, Decizia Comisiei din 15 decembrie 2009 în cazul privind ajutorul de stat C 39/2009 (ex N 385/2009) – Letonia – Finanțarea publică a infrastructurii portuare din portul Ventspils (JO C 62, 13.3.2010, p. 7); Decizia Comisiei din 15 iunie 2011 în cazul privind ajutorul de stat SA.30381 (N 44/2010) – Letonia – Finanțarea publică a infrastructurii portuare din Krievu Sala (JO C 215, 21.7.2011, p. 2); Decizia Comisiei din 22 februarie 2012 în cazul privind ajutorul de stat SA.30742 (N 137/2010) – Lituania – Construirea infrastructurii pentru terminalul pentru feriboturi din Klaipeda (JO C 121, 26.4.2012, p. 1); Decizia Comisiei din 2 iulie 2013 în cazul privind ajutorul de stat SA.35418 (2012/N) – Grecia – Extinderea portului Pireu (JO C 256, 5.9.2013, p. 2); Decizia din 18 septembrie 2013 în cazul privind ajutorul de stat SA.36953 (2013/N) – Spania – Autoritatea portuară din Bahía de Cádiz (JO C 335, 5.9.2013, p. 5); Decizia Comisiei din 18 decembrie 2013 în cazul privind ajutorul de stat SA.37402 – Ungaria – Dezvoltarea transportului intermodal în portul liber din Budapesta (JO C 141, 9.5.2014, p. 5); Decizia Comisiei din 17 octombrie 2012 în cazul privind ajutorul de stat SA.34501 – Germania – Extinderea portului interior din Königs Wusterhausen/Wildau (JO C 176, 21.6.2013, p. 1); Decizia Comisiei din 1 octombrie 2014 în cazul privind ajutorul de stat SA.38478 – Ungaria – Dezvoltarea portului public Győr-Gönyű (JO C 418, 21.11.2014, p. 9). A se vedea, de asemenea, Decizia Comisiei din 20 octombrie 2004 privind ajutorul de stat N 520/2003 – Belgia – Sprijin financiar pentru lucrări de infrastructură în porturile flamande.

([28]) Decizia Comisiei din 3 iulie 2001 privind ajutorul de stat SA.16035 (ex E 45/2000).

au devenit impozabile. De asemenea, având în vedere faptul că următorul exercițiu fiscal pentru porturile maritime neerlandeze în cauză începe la 1 ianuarie 2017, porturile vor avea timp suficient pentru a se pregăti pentru noua situație. Prin urmare, Comisia consideră că argumentele privind gestionarea administrativă invocate de Țările de Jos nu justifică acordarea unei perioade de tranziție pentru porturile maritime interesate.

9. **AJUTOR EXISTENT**

(96) După ce a constatat că scutirea de la plata impozitului pe profit a întreprinderilor publice constituie ajutor de stat incompatibil, Comisia trebuie să stabilească dacă măsurile constituie ajutor nou sau existent.

(97) O măsură de ajutor existentă, în sensul articolului 1 litera (b) din Regulamentul de procedură, ar fi o măsură care era în vigoare înainte de intrarea în vigoare a Tratatului CE în Țările de Jos sau o măsură care a fost autorizată anterior sau o măsură care este considerată a fi ajutor existent în temeiul articolului 15 din Regulamentul de procedură sau o măsură care nu a constituit un ajutor la momentul punerii în aplicare, dar care a devenit ajutor din cauza evoluției pieței interne. Orice ajutor care nu se încadrează în definiția ajutorului existent trebuie considerat ajutor nou în temeiul articolului 1 litera (c) din Regulamentul de procedură.

(98) Autoritățile neerlandeze au susținut că, în cazul în care scutirea fiscală pentru societăți prevăzută în Wet Vpb 1969 constituie ajutor, aceasta constituie ajutor existent.

(99) Comisia este de acord cu această poziție. Din informațiile furnizate de autoritățile neerlandeze reiese că esența scutirii fiscale a întreprinderilor publice prevăzută în Wet Vpb 1969, astfel cum este stipulată la articolul 2 alineatul (1) litera (g) și la articolul 2 alineatul (3) din Wet Vpb 1969, exista înainte de intrarea în vigoare a Tratatului CE în Țările de Jos. Wet Vpb 1969, care a fost introdusă în 1969, a preluat dispozițiile deja prevăzute în codul fiscal din 1956 (înainte de intrarea în vigoare a noului tratat CE) și nu a introdus excepții noi ulterior.

(100) Wet Vpb 2015 a eliminat scutirea de la plata impozitului pe profit a întreprinderilor publice prevăzută la articolul 2 alineatul (1) litera (g), la articolul 2 alineatul (3) și la articolul 2 alineatul (7) din Wet Vpb 1969 începând de la 1 ianuarie 2016, însă a menținut în mod expres scutirea de la plata impozitului pe profit pentru anumite porturi publice neerlandeze. Comisia observă că, în ceea ce privește aceste întreprinderi publice, noua lege nu a modificat în mod fundamental scutirea de la plata impozitului pe profit existentă. Aceasta nu a introdus elemente de ajutor noi și nu a crescut numărul de beneficiari. Prin urmare, Comisia concluzionează că menținerea scutirii de la plata impozitului pe profit acordată porturilor maritime interesate își păstrează caracterul de ajutor existent.

10. **CONCLUZIE**

(101) Scutirea de la plata impozitului pe profit pentru anumite porturi maritime publice neerlandeze constituie ajutor de stat incompatibil.

(102) Comisia constată că noua lege Wet Vpb 2015, de modificare a legii Wet Vpb 1969, a eliminat scutirea de la plata impozitului pe profit pentru întreprinderile publice, începând de la 1 ianuarie 2016.

(103) Scutirea de la plata impozitului pe profit a fost menținută de legea Wet Vpb 2015 pentru anumite porturi publice neerlandeze. Această scutire ar trebui să fie eliminată de Țările de Jos în termen de două luni de la data notificării prezentei decizii și sistemul de impozitare a societăților, astfel modificat, ar trebui să se aplice cel târziu începând cu exercițiul fiscal următor adoptării prezentei decizii,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Scutirea de la plata impozitului pe profit pentru Groningen Seaports NV, Havenbedrijf Amsterdam NV, Havenbedrijf Rotterdam NV, Havenschap Moerdijk, NV Port din Den Helder și Zeeland Seaports NV constituie, în ceea ce privește activitățile economice ale porturilor maritime în cauză, ajutor de stat și este incompatibilă cu piața internă.

Articolul 2

Țările de Jos elimină scutirea de la plata impozitului pe profit pentru porturile maritime menționate la articolul 1 în termen de două luni de la data notificării prezentei decizii și sistemul de impozitare a întreprinderilor astfel modificat se aplică cel târziu începând cu exercițiul fiscal următor adoptării prezentei decizii.

Articolul 3

Țările de Jos informează Comisia, în termen de două luni de la data notificării prezentei decizii cu privire la măsurile pe care le-a luat pentru a se conforma cu dispozițiile acesteia.

Articolul 4

Prezenta decizie se adresează Regatului Țărilor de Jos.

Adoptată la Bruxelles, 21 ianuarie 2016.

Pentru Comisie

Margrethe VESTAGER

Membru al Comisiei